

TEMA 7: ESCENOGRAFIA

TÍTOL: JOSEP MESTRES CABANES A TRAVÉS DE LA MIRADA DE LA SEVA FILLA ISABEL MESTRES LANASPA

AUTORA: *Isabel Mestres Lanaspà*

Se m'ha demanat que escrigui unes línies sobre la vida íntima del meu pare. Això serà una mica difícil, ja que crec que sempre estaré condicionada per una sèrie de circumstàncies que ni jo mateixa notaré. No obstant, procuraré ser el més sincera possible.

Quan vaig néixer, el meu pare tenia 36 anys, en feia cinc que s'havia casat, però es veu que jo no tenia gaires ganes de venir a aquest món; vaig escollir la data del meu naixement quan el pare era a Sevilla, muntant uns diorames per a l'Exposició Internacional de Sevilla del 1929. Quan ell em va veure o em va conèixer, jo ja tenia quinze dies; aquests dies la mare es va anar posant molt nerviosa en veure que el pare no venia i com a conseqüència, jo em vaig anar aprimant i quan el pare em va veure va dir "sí que és petita i lletja!". Sense comentaris.

El pare continuava treballant al taller d'Alarma, la mare era modista, seguíem vivint al carrer de l'Hospital, núm. 9, 4t 1a, tocant la Rambla, a la mateixa casa on el pare va entrar com a hoste la primera vegada. Vam estar en aquest pis dos anys més fins que ens vam traslladar al carrer Duc de la Victòria, núm. 14, 3r 2a.

Crec que val la pena explicar com el pare va anar a parar al carrer Hospital, venint de Manresa. A Barcelona vivien dos oncles del pare, germans de la seva mare, tots dos treballaven feia anys a Barcelona i estaven allotjats en una pensió que hi havia en un carrer-travessia del carrer 'Hospital. El meu pare mai no havia estat a Barcelona, el més normal era anar a la pensió dels oncles i així va ser, però es va trobar que estava completa, cal dir que la seva vinguda va ser provocada per la vaga de pintors a Manresa, que no va ser programada amb temps. A la mateixa pensió li van dir que en uns dies tindrien lloc i que mentrestant, podria estar a casa d'una senyora que tenia nois a dormir, molt a prop d'allà. La senyora en qüestió seria la meva futura àvia, el pare va anar, però es

Josep Mestres Cabanes, 1963.

veu que es va trobar a gust perquè quan el van trucar per anar a la pensió amb els oncles, no va voler canviar. Així va arribar el pare a conèixer la meva mare. En canviar-nos de pis, van venir a viure amb nosaltres els oncles del pare, ja érem sis a casa. Aquests oncles van estar a casa uns quants anys, l'oncle Antoni va morir l'any 36, d'una embòlia, el van portar del carrer ja sense coneixement i va morir l'endemà; l'altre, l'oncle Lluís, va seguir amb nosaltres fins al 37 o 38. Amb tant bombardeig, va marxar a Manresa, a casa d'un altre nebot i ja ens vam quedar tots quatre sols, fins a l'any 40 o 41 que va morir la meva àvia.

Per ser sincera, pocs records tinc del meu pare en aquesta època, només recordo una tarda -jo tindria 5 o sis anys-, que plovia molt, el pare em va haver d'acompanyar a l'escola, cosa que ara m'estranya doncs era mama la que sempre em portava, suposo que seria perquè plovia. Doncs bé, en arribar a la plaça Nova al costat del Palau Episcopal, baixava l'aigua com un torrent, sembla que encara la veig, em vaig espantar i em vaig negar a creuar, vaig agafar tanta rebequeria que el pare va fer mitja volta i em va tornar a casa, no recordo res més.

Ja l'any 1935 o 1936, els diumenges al matí em portava de passeig, anàvem a veure exposicions, aleshores hi havia moltes Sales d'Art. A l'avançar la guerra i augmentar els bombardejos, el pare no anava tant al taller, no en sé el motiu, suposo que seria perquè el taller estava situat damunt de la platea del "Teatre Circ Barcelonès", un teatre de "varietés" molt popular, just al costat de Drassanes, tocant el port de Barcelona, on bombardejaven molt.

El meu pare va instal·lar com un taller a casa, on va començar a pintar quadres a l'oli, que s'encarregava de vendre el senyor Ciervo, marxant i crític d'Art; pintava uns quadres molt petits, havien de fer 15 x 20 cm. aprox., els anomenaven "puses" i tenien molt èxit.

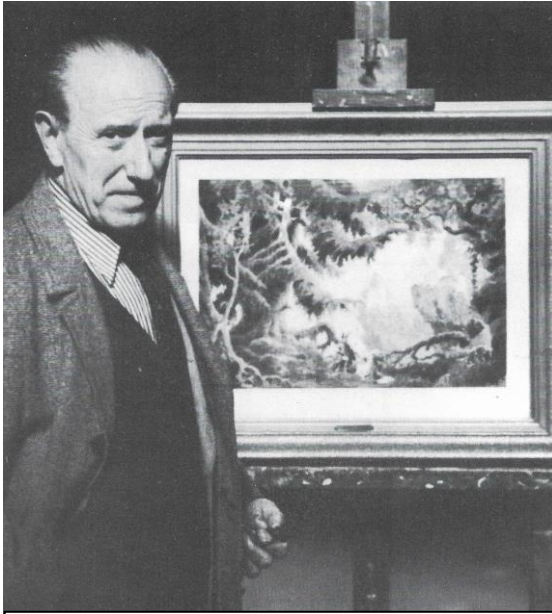
Molts dies sortíem a comprar llibres, al pare sempre li van agradar moltíssim, recordo que un dia em vam comprar uns de grandots, il·lustrats per Gustavo Doré; pel camí ens va agafar un bombardeig molt fort i ens vam refugiar al metro amb llibres inclosos.

La guerra no acabava i els bombardejos menys, llavors el pare va decidir portar-me amb ell a les tardes a l'Institut del Teatre, on ell feia classes de Perspectiva. Em deixava a la classe, la professora Sra. Marta Grau, tenia molts alumnes que després van tenir renom; recordant aquelles classes, crec que ho passava molt bé, ja que hi devia haver molt ambient. En acabar les classes em recollia i marxàvem a casa.

M'oblidava d'anotar que el pare a l'estudi o taller, va posar al costat una tauleta petita, per a mi, em va comprar uns quadernets per aprendre a dibuixar i passava moltes estones allà, al seu costat "dibuixant", ell m'anava corregint. A més, uns dies a la setmana venia un noi a fer-me classe de cultura general.

La guerra va acabar i tot va tornar a la normalitat, es tornaven a fer escenografies al taller del Sr. Alarma per a revistes i sarsueles. Jo vaig començar el Batxillerat i no hi havia més novetats.

L'empresari del Liceu llavors (1940), era el Sr. Mestres Calvet, va trucar al pare per encarregar-li a ell un decorat, no sé per quina obra, el pare molt content va tornar al taller per dir-ho al senyor Alarma, però a aquest no se li va passar res més que dir-li que podien fer societat i el pare va acceptar sense adonar-se que el Sr. Alarma no volia que s'independitzés. El pare va tornar al Liceu, però en dir-li a Mestres Calvet que s'havia associat amb Alarma, li va denegar la feina

Pintor i escenògraf: un quadro sobre l'escenogarfia de La Walkiria.

doncs, Mestres Calvet estava d'ungles amb Alarma per un assumpte del passat, però la societat Alarma - Mestres ja estava tancada.

Al cap poc temps va morir el Sr. Alarma, però aquest va demanar al pare que es cuidés del seu fill, un senyor de l'edat del pare o mes gran, un "bala perduda", sense judici, sense ofici ni benefici.

Es va formar una nova societat, Mestres i Alarma, que no va durar ni un any doncs el fill 'l'Alarma només sabia que anar a cobrar els decorats i quedar-s'ho tot ell i encara li deia al pare que ell ja guanyava prou amb els quadres. El meu pare no va aguantar més i el va plantar, va anar a veure un advocat i aquest li va dir que li ho deixés tot i així no li podria demanar

mai res i; així ho va fer. Al mateix edifici on estava el taller, hi havia una sala molt gran, mena de magatzem, ple de material que servia o havia servit per decorar carrers, estands, embalats, etc., i com sabia que el taller del Liceu estava a la seva disposició, allà se'n va anar amb el personal auxiliar.

En aquestes mudances, també va canviar la vida del meu pare ja que aquest contacte amb el Teatre del Liceu el va ajudar a tenir un nom com a escenògraf, que potser li hauria costat més, de guanyar-lo en un taller propi, però vist al principi, va semblar una cosa secundària doncs el mateix any 1941 el meu pare presenta la seva primera exposició a Barcelona, en la qual ja hi havia un quadre de la catedral de Burgos pintat el 1940. L'exposició va ser un èxit de crítica i vendes, encara recordo les cues que es formaven a l'entrada de la sala Bàrcino per veure l'exposició. Aquesta exposició li va donar molt de nom ja que els clients no eren del Liceu, eren uns senyors amants de la pintura clàssica en una època que corrien molts diners i encara es valorava aquest tipus de pintura.

Va ser el 1942 quan es van penjar els primers decorats del meu pare al Liceu i aquest mateix any va presentar una exposició a la Sala Vilches de Madrid, repetint-se l'èxit de la de Barcelona.

Els decorats també van tenir molt èxit, era la primera vegada que el meu pare presentava un treball amb el seu nom, tots els treballs fins aleshores portaven la signatura del Sr. Alarma, pare només era l'encarregat del taller; en fer societat, sí que signaven els treballs tots dos.

La premsa el va donar a conèixer per una banda com a pintor de cavallet i per l'altra com a escenògraf, havien coincidit les dues facetes en una mateixa època. Des de llavors ja va ser conegut com a pintor i escenògraf.

Recordo que quan s'estrenarien els decorats de Lohengrin, el pare em va comentar "com m'agradaria que el Sr. Alarma els veiés i em donés la seva opinió". Això demostra fins a quin punt hu admirava i apreciava. He pensat moltes vegades que com que no va conèixer el seu pare o no va arribar a tractar-lo doncs el pare tenia 2 anys quan va morir, el Sr. Alarma el va suplir:

ara també diré que es veu que el pare agràia molt els ensenyaments que li donaven doncs no perdia ocasió de nomenar i lloar els professors que va tenir de jove a Manresa, i, de la bona base que el van inculcar. També nomenava molt el professor de perspectiva que va tenir a la Llotja de Barcelona, el Sr. Calvo Verdonces.

I seguint amb la història, la vida anava canviant els costums, jo ja no anava sola amb el pare, ja venia la mare i anàvem tots tres junts a conferències, concerts, inauguracions, etc.; a altres esdeveniments anaven sols els pares i jo ja anava amb les amigues.

On anava sola els diumenges a la tarda era al Liceu a veure òpera, sempre m'ha agradat molt, passava la tarda dreta al final de la platea o darrere alguna bambalina a l'escenari; per la meua edat no podia anar a la nit amb els pares amb entrades que li donaven. En aquelles èpoques a platea i amfiteatre s'hi podia anar quan estaves "posada de llarg" entre els 17 i 18 anys. Per això, quan es van estrenar els decorats d'Aida, el pare va demanar una entrada de diumenge tarda per a mi.

A propòsit d'això explicaré una anècdota que em va passar: el pare va portar una butaca d'amfiteatre, em va acompanyar i em va deixar allà asseguda mentre ell se'n va anar a l'escenari (com sempre) a controlar el muntatge de llums i detalls. En un de els entreactes, la senyora que era a la butaca del costat, es veu que li va estranyar veure'm allà asseguda sense moure'm i em va preguntar:

- què, t'agrada l'òpera?

- molt, li vaig respondre

- doncs avui has tingut sort perquè hi ha uns decorats nous, molt bonics; sí, els decorats són molt bonics però el pintor és molt lleig.

Es veu que vaig canviar de cara o no sé què va passar, que la senyora es va adonar que m'havia afectat i va continuar

- què, el coneixes?

- Si senyora, és el meu pare

Ho vaig sentir per la senyora, però no va dir res més. No vaig voler preguntar-li de què el coneixia ella.

Faig un incís per recordar que en aquesta època vam començar a viatjar per Europa, França, Alemanya, Itàlia i va ser aquest, el viatge a Itàlia, el que més va aprofitar el pare doncs es va enamorar de Venècia i va pensar a fer una exposició "Tot Venècia", per el que van tornar la mare i ell dos estius més per preparar-la.

L'exposició es va fer a la Sala Grifé & Escoda de Barcelona, havien passat uns anys i ja començaven a dominar certes tendències; entre totes les crítiques bones, va tenir la d'un periodista que va dir que era una pintura "pompièr" i això el pare no ho va aguantar. Es va ofendre de tal manera que no va voler fer més exposicions, va dir que ell ja tenia una clientela i no necessitava cap crítica. Així era el meu pare, no se'l podia contradir en res, era rancorós i s'acordava tota la vida del que li havia dit alguna cosa "malsonant", era de caràcter molt fort o dur si es vol, hi ha diverses anècdotes del meu pare a causa d'aquest defecte o tret del seu caràcter.

La carrera del pare s'havia disparat i, a part dels decorats per al Liceu, tenia molts encàrrecs, pergamins, teatrina, murals per a esglésies, etc., el que no podia era fer exposicions ja que no tenia temps de preparar-les, ell ja ho deia

que la seva feina era pintar i com que pintar era el que més li agradava, Visca la feina!

Cada cop tenia més clients i els pares van començar a sortir més, anaven a sopars, reunions, és a dir, a alternar. Això encara es va complicar més, ja que no només anaven als domicilis d'aquests clients, sinó que es desplaçaven a les seves finques o residències fora de Barcelona per encarregar-lo o bé el quadre en que es veïés la finca o alguna decoració interior.

En aquestes sortides anàvem tots tres com si fos una excursió, al cotxe del client. Me'n recordo molt perquè per a mi era una novetat anar als domicilis o finques d'aquells senyors amb un ambient que jo mai no havia vist, va ser una experiència que em va ensenyar i educar molt. Jo era molt jove i en aquells temps, encara que tenia catorze o quinze anys era una nena, que observava molt i mirava de ser com aquells senyors.

Un client va encarregar al pare uns quadres, un de la Cascada Iris al Monestir de Pedra (Saragossa) i un altre de Covadonga a Astúries. Per convèncer-lo li va proposar portar-nos tots tres i ell amb la seva senyora al cotxe. La primera parada va ser en un hotel a Saragossa i per a mi va ser un xoc ja que era un hotel de pel·lícula, preciós, jo estava com espantada, anava seguint els pares.

Al Monestir de Pedra ja va ser diferent, vam estar a l'hostatgeria del convent, més senzilla però molt bé, vam estar uns dies i vam anar a Covadonga. En aquest trajecte vam tenir una aventura amb uns maquis d'aquell temps; arribem a Covadonga i de nou en un Hotel fabulós amb óssos dissecats per tot arreu, però ja no em va impressionar. Va ser un viatge molt bonic, que va durar molts dies i del que tinc moltes fotografies.

Després d'això ja no m'afectava tant veure certs domicilis, però mai no m'he oblidat d'aquella època.

La vida social del meu pare es pot dir que va ser "imposada", ell no la va buscar, ni se l'esperava, no li feia ni mitja gràcia alternar. Per ell, alternar era perdre el temps, quan en realitat era el contrari, ja que eren aquests senyors els que li havien de promocionar i fer-li la propaganda. Li costava molt aguantar les seves reunions i converses, això ho vaig venir observant i suposo que es trobava en un ambient estrany per a ell.

Passant els anys, tot marxava molt bé per al meu pare a la seva faceta d'artista, però no així al seu costat humà perquè es va deslligar de la família, va començar a no venir a dinar a casa "perdia molt de temps a canviar-se de roba per venir a casa", la noia de servei li portava el dinar cada dia al taller i després de sopar es posava a fer els comptes i assumptes del banc, ho tenia tot molt controlat. O sigui, que el vèiem poc ja que se n'anava a les 8 del matí i no tornava fins a les 9 de la nit o més i encara que els diumenges feia una excepció i venia a dinar a casa, a la tarda es tornava al taller. Estic segura que ell no s'adonava del seu comportament,

Josep Mestres Cabanes pintant a Sitges el 1977

estava completament obsessionat amb la seva pintura i no veia res més.

La mare i jo sempre anàvem soles a tot arreu, festes, casaments, etc. Havia de ser una visita de molt compromís perquè el meu pare assistís; els diumenges, jo anava amb la mare al teatre o al cinema, a visitar alguna amigat o venien amigues a casa.

Més tard, serien els anys 50's aproximadament, la situació va empitjorar ja que se li va agrair el caràcter, es va tornar exigent, cridava de seguida, estava de mal humor, suposo que pel que ara diem "estrès", és a dir per la pressió de poder complir amb tots els compromisos dels encàrrecs.

A poc a poc va ser la mare la que ho disposava tot, el pare la deixava fer i encara que cada nit ell seguia comprovant els assumptes del banc per controlar que tot anava bé, evitava comprometre's en els assumptes i quan jo protestava per alguna cosa, es defensava dient "la mama ho ha dit". Tot va canviar amb els anys i tant el pare com la mare van plegar veles i es va restablir la vida familiar.

Jo continuava amb les meves classes a l'Institut, controlant la casa i el servei; la meua feina amb els pares era portar-los al metge, perquè quan no era un, era l'altre el que ho necessitava. La mort de la mare el va afectar molt, va quedar com aixafat i sense ànims per res, fins i tot se li van anar les ganes de pintar, que ja és dir. Els caps de setmana anàvem a Sitges i allà va començar a pintar alguna cosa, bé més que pintar despintava, ja que tenia molts àlbums amb aquarel·les de Sitges i de l'hotel Blancafort, obria un àlbum i ja tenia a punt la caixa d'aquarel·les i el bol amb aigua, mullava el pinzell i repassava el pintat, barrejava tots els colors i l'espatllava. Quan em demanava un àlbum, jo procurava donar-li un espatllat, però ell deia "aquest ja està fet, un altre" i li donava un altre màrtir. Aquests àlbums crec que els vaig guardar i són a la Fundació.

Arribats a aquest punt, passaré a l'assumpte del seu llegat a Manresa i com es va originar la Fundació.

Recordo que de petita, amb els pares, quan anàvem a veure la seva mare i germans, entre ells hi havia una bona relació, a més al pare crec li feia il·lusió anar a Manresa però, en acabar la guerra o una mica més, es va disgustar amb la família i va anar pensant a deixar tota la seva obra a la seva ciutat natal.

Es va anar movent l'assumpte i concretant la idea, sent el primer pas el lliurament al Museu de Manresa, les maquetes-teatrins de l'òpera Aida i una col·lecció d'obra antiga que es guardaria als soterranis del Museu tot esperant muntar una sala amb el seu nom.

Aquestes obres s'anaven exposant en una sala llogada a la Plaça Cots i va ser per aquesta època quan se li va proposar al meu pare la idea de constituir una Fundació per poder controlar a més de la seva obra, material, biblioteca, en fi, les seves pertinences, fins i tot se li va arribar a dir que em fes usufructuària. Sort que un bon amic se'l va treure del cap.

Es va constituir la Fundació i el pare volia que el president fos el meu cosí Manuel, però es veu que no va agradar la idea i va ser el meu pare el mateix president fins a la seva mort; llavors amb molta discussió/suposo, se'm va nomenar la presidenta.

Seguíem fent alguna exposició, ja a una altra sala i les reunions les teníem a l'Ajuntament, però a mi això no m'agradava i vaig pensar que ens interessava un local propi on fixar l'obra i tenir les reunions. Vaig començar a demanar que

*Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. 08080 Barcelona
<http://www.associaciowagneriana.com> info@associaciowagneriana.com*

es busqués una cosa adequada, ja que jo, estant a Barcelona no podia buscar res.

Passava el temps i no es trobava res, fins que per sort un dels patrons, el Sr. Andreu Argelich em va proposar una casa que ell havia comprat per a un assumpte que li va fallar, a més estava situada davant de la casa on va néixer el pare . Aquesta idea em va semblar molt bé i vam tancar el tracte.

El Sr. Argelich es va cuidar de tot, condicionament, paletes, fusters, etc., per l'ajuda dels quals, estaré agraïda tota la vida i decidim no dir res als patrons i donar-los una sorpresa. Al cap d'un temps d'obres, el local es va inaugurar al carrer Sobrerroca, núm. 17.

Pintant la Catedral de Burgos

La veritat és que a mi em va fer molta il·lusió muntar-lo, vaig traslladar tot el que hi havia al pis antic, que de fet va ser estudi en els seus darrers anys, obra, material, llibreries, etc. al nou local.

També he de deixar constància del meu agraïment al Sr. Francesc Vilá (director del Museu Municipal de Manresa), que des del primer moment m'ha aconsellat, ajudat i acompanyat en tot, fins i tot actualment ha tingut un gran interès a ampliar les sales del Museu dedicades el meu pare amb els quadres que jo tenia al pis i que vaig buidar en retirar-me a una residència.

I ara que tot ha passat, vull dir que durant el muntatge del "legat" i després la constitució de la Fundació, jo ho vaig passar molt malament, em vaig sentir com si no fos ningú i no tingués res a veure amb l'assumpte, doncs ningú , ni tan sols el meu pare, em va dir res, ni em van demanar opinió, com si jo no existís.

A causa de tot això, quan va morir el pare jo estava molt disgustada i no vaig voler llençar res del pis-estudi, no tenia ànims ni humor de moure res, però passant el temps, ja jubilada, vaig reaccionar i vaig pensar que havia de fer alguna cosa, doncs amb el que havia lluitat i treballat a la vida, es mereixia alguna cosa que el perpetués i res millor que un local per a la Fundació que portés el seu nom. Ho vaig parlar amb el Sr. Argelich i ell em va donar la solució.

Ara, amb el pas dels anys, m'adono que el local no reuneix les condicions, ho sento, espero i desitjo que amb el temps ho arreglin tan bé com sigui possible. M'agradaria ser més jove per poder pensar i fer un nou projecte.

I deixant enrere la Fundació, continuaré amb la vida i el caràcter.

Molt al final, potser un any abans de la seva mort, va semblar que volia compensar-me de les males estones passades, em tenia com a més confiança i més afecte; ara no podia deixar-ho ni una hora sol i menys, un dia amb la noia. L'últim estiu va ser fatal, no vaig poder estar sola ni una setmana per relaxar-me, vaig marxar a Sitges deixant el menjar i tot preparat perquè començava a tenir dificultat per empassar. Me'n vaig anar una tarda i al migdia del dia següent ja em va trucar la noia perquè no volia menjar res si no hi era

jo, així que vaig tornar a buscar-lo per tornar tots dos junts a Sitges. Vam estar fins a finals d'agost, havia empitjorat, el metge li va receptar un producte, perquè amb prou feines menjava, i encara que era triturat, no tenia gana. Per prendre's una tassa d'aquell aliment, estava de les dues a les quatre, cullerada a cullerada.

Vaig trucar al metge per ingressar-lo, però em va dir que no valia la pena perquè li quedaven pocs dies de vida i així va ser, va morir sense adonar-se'n. El pare feia temps que anava en cadira de rodes i passava gran part del matí a afaitar-se amb una maquineta elèctrica, que de tant en tant li queia de la mà i quan això passava, tocava una campaneta. La noia que era a casa es va estranyar que feia estona que no la trucava i quan va anar a la cambra de bany, el va trobar caigut, recolzat sobre el lavabo. Jo no era a casa en aquell moment.

En els seus dos darrers anys es va adonar que havia deixat passar moltes oportunitats, viatges, llocs interessants, amistats, etc.

Quan pintava només coneixia l'espai que pintava i el trajecte. Per exemple, quan va pintar la catedral de Burgos, on va ser com a quaranta estius, es va tornar coneixent només la catedral i el passeig pel que tornava a l'hotel. És precisament en aquest passeig on està ubicat el bust que, col·locat mirant cap a la catedral, hi van dedicar unes entitats i l'Ajuntament de Burgos.

També va anar a les 'Huelgas' perquè li interessava per a la seva pintura i sempre va ser així, només li interessaven els espais i els llocs, en relació amb la seva feina. Era incapaç de deixar de pintar un diumenge, per exemple, per anar a veure el seu entorn, ja que no, ell havia anat a pintar i no per fer turisme. Tot i això, en el seu viatge a Egipte, quan va veure l'ambient dels carrers, les botigues, els venedors que portaven el gènere al cotxe perquè comprés (era un cotxe descapotat tirat per cavalls), es va entusiasmar de manera que es va entossudir que havia de tornar. És per això que recordo aquest viatge amb especial emoció, perquè mai, mai, no havia vist el meu pare tan alegre i entusiasmada, però no em vaig atrevir a repetir el viatge ja que vaig pensar que era un risc per la seva edat.

Malgrat tot, no em va estranyar la seva reacció, ja que el pare en el fons era un nen, a qui cridaven l'atenció els muntatges mecànics, la màgia i tot allò irreal, era aficionat al cinema, molts dies, després de sopar, encara li quedaven ganes per anar a veure una pel·lícula. També li agradava molt col·leccionar segells, cromos i llibres de certa categoria. A la Fundació es recull la peculiar i interessant biblioteca que el meu pare va reunir al llarg de la vida. Quan la vam inaugurar vaig fixar un horari perquè la gent que estigués interessada la pogués consultar, però sembla que aquests anys no ha interessat ningú.

També li agradava molt la música, admirava molt Wagner, però gaudia igual amb Verdi o Puccini, els concerts de piano, tot Chopin i d'altres; al mateix temps i encara que potser pugui semblar estrany i per això ho explico, li agradaven cançons ballables com "Bésame mucho". Teníem gairebé tots els enregistraments que s'havien editat.

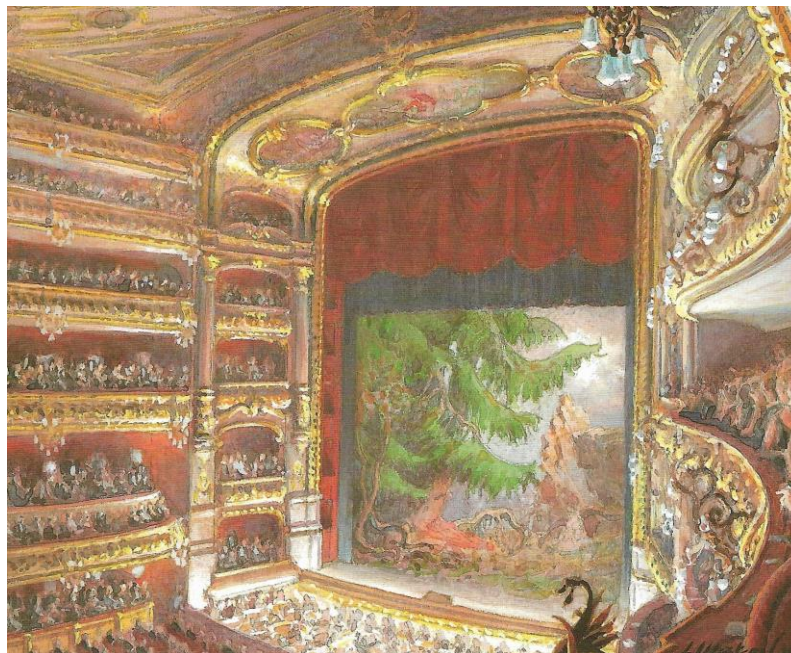
Al llarg de la seva vida va deixar clares certes característiques que val la pena ressaltar, si bé, allò que s'ha explicat al llarg d'aquest escrit, ja en dona una idea. En resum, el pare tenia un caràcter molt fort, era treballador en excés amb la idea de superar-se sempre, conservador a l'extrem, sempre va ser fidel

a uns principis; mai va intentar altres sistemes pictòrics, va ser fidel a la Natura, mai va canviar res de la realitat, tret que fos per millorar la composició i va ser fidel a la seva religió que mai va abandonar i queda reflectida en la quantitat de pintura religiosa que va arribar a realitzar .

A parer meu, tota l'obra del meu pare té un segell i potser, en el que em sembla únic és a les pintures sobre les catedrals i en especial la de Burgos, les vistes des del cimbori i els contrapicats. Això quant a pintura de cavallet i quant a escenografia, sens dubte la que impacta més és l'"Aída" però com a treball de perspectiva per donar sensació de profunditat, són els decorats dels "Mestres Cantors" perquè tenen més dificultats.

Acabaré aquesta sèrie de vivències amb el meu pare, amb una coincidència molt curiosa: El primer treball que va signar el meu pare particularment, sense dependre del taller Alarma, van ser els esbossos per a uns Pastorets que li va encarregar un amic de Mataró per a un Centre d'allà . L'escenografia la va fer el seu amic. L'últim treball que va signar va ser un esbós per al Centre Parroquial de Sant Vicenç de Sarria "L'Estel de Natzaret", altres "Pastorets".

Tenia 89 anys.

*Quadro de
l'interior del
Liceu amb una
escenografia
d'una obra de
Wagner.*